

Sygn. akt

Postanowienie

Dnia 16 maja 2023r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Zygmunt Drożdżejko

Protokolant: Katarzyna Mitan

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2023 roku w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: A S , M P

przeciwko: I SA w K

o zapłatę i ustalenie

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w K z dnia

października 2022 r.; sygn. akt

postanawia:

1. Zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego z następującym pytaniem prawnym:

„Czy art. 88 § 1 oraz art. 88 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. „o Sądzie Najwyższym” (Dz.U. 2021 poz.1904 tekst jednolity z dnia 21.10.2021r.) jest zgodny z art. 178 ust.1 Konstytucji RP;

2. Sąd Apelacyjny w Krakowie wnosi o stwierdzenie niezgodności art. 88 § 1 i art. 88 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. „o Sądzie Najwyższym” (Dz.U. 2021 poz.1904 tekst jednolity z dnia 21.10.2021r.) z art. 178 ust.1 Konstytucji RP

3. Akt normatywny będący przedmiotem pytania został wydany przez Sejm RP;

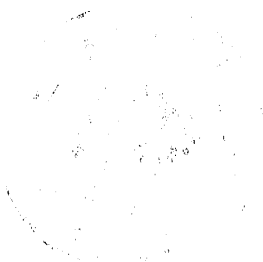
4. Zgłosić udział Sądu Apelacyjnego w Krakowie w postępowaniu i wyznaczyć SSA Zygmunta Drożdżejko do udziału w tym postępowaniu;

5. Odpowiedź na pytanie ma istotne znaczenie tylko wówczas, gdy Trybunał uzna, że art. 15zsz¹ ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020r. „o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych” jest zgodny z Konstytucją i w tym przedmiocie toczy się postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym pod sygnaturą akt SK 34/23. Przedmiotowe pytanie zostało sformułowane w związku z uchwałą 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023r. (III PZP 6/22), w której to Sąd stwierdził, że „ Rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie

jednego sędziego ukształtowanym na podstawie 15zszs¹ ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020r. „o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz. U. z 2021r., poz.2095 ze zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust.1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 kpc) oraz postanowił nadać uchwale moc zasady prawnej i ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia”. Formalnie Sąd Apelacyjny nie jest związany uchwałą, ale związany nią jest Sąd Najwyższy, który może od niej odstąpić wszczynając odpowiednią procedurę. Przedmiotowa sprawa ma charakter sprawy kasacyjnej, a więc sprawa najprawdopodobniej trafi do Sądu Najwyższego wskutek złożonej skargi kasacyjnej. W przypadku rozpoznawania sprawy przez Izbę Cywilną Sądu Najwyższego będzie ona związana omawianą uchwałą. W przypadku rozpoznania sprawy przez skład 1 osobowy, Izba Cywilna Sądu Najwyższego będzie musiała uchylić wyrok Sądu Apelacyjnego stwierdzając nieważność postępowania. Z drugiej jednak strony formalnie art. 15zszs¹ ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020r. „o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych” obowiązuje i brak jest podstaw do wyznaczenia składu 3 osobowego przez Prezesa Sądu, albowiem sprawa nie jest szczególnie zawila ani też nie ma precedensowego charakteru. Brak również podstaw do wyznaczenia z urzędu składu 3 osobowego.

W przypadku stwierdzenia przez Trybunał niezgodności art. 88 § 1 i art. 88 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. „o Sądzie Najwyższym” z art. 178 ust.1 Konstytucji RP uchwała wprawdzie dalej będzie miała moc zasady prawnej, ale nie będzie formalnie wiązała Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, a zatem brak będzie podstaw do stwierdzenia nieważności postępowania. W takiej sytuacji Sąd Apelacyjny rozpozna sprawę w składzie 1 osobowym. W przypadku stwierdzenia zgodności art. 88 § 1 i art. 88 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. „o Sądzie Najwyższym” z Konstytucją sąd wystąpi do Prezesa Sądu o wyznaczenie składu 3 osobowego.

6. Zawiesić postępowanie do czasu udzielenia odpowiedzi przez Trybunał Konstytucyjny.

Na oryginale właściwe podpisy
Zgodność z oryginałem stwierdza

st. sekr. sądowy
Katarzyna Wilczura

Sygn. akt

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny w Krakowie rozpoznaje sprawę z powództwa A S i N P przeciwko I SA w K o ustalenie i zapłatę kwoty zł. wskutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w K .

Do rozpoznania sprawy w Sadzie Apelacyjnym został wyznaczony skład 1 osobowy. Apelacji nadano bieg.

26 kwietnia 2023r. skład 7 osobowy Izby Pracy Sądu Najwyższego (III PZP 6/22), podjął uchwałę w której stwierdził, że „ *Rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie 15zss¹ ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020r. „o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz. U. z 2021r., poz.2095 ze zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust.1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 kpc) oraz postanowił nadać uchwale moc zasady prawnej i ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia*”. Orzeczenie nie zapadło jednomyślnie, albowiem 3 sędziów złożyło zdanie odrębne.

Zgodnie z art. 88 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. „o Sądzie Najwyższym” (Dz.U. 2021 poz.1904 tekst jednolity z dnia 21.10.2021r.) *jeżeli jakkolwiek skład Sądu Najwyższego zamierza odstąpić od zasady prawnej, przedstawia powstałe zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia składowi całej izby (§1). Jeżeli skład jednej izby Sądu Najwyższego zamierza odstąpić od zasady prawnej uchwalonej przez inną izbę, rozstrzygnięcie następuje w drodze uchwały obu izb. Izby mogą przedstawić zagadnienie prawne do rozpoznania przez pełny skład Sądu Najwyższego (§3). Z tego unormowania wywodzi się zasadę związania Sądu Najwyższego uchwałami mającymi moc zasady prawnej. Wynika to ze sformułowania „jeżeli jakkolwiek skład Sądu Najwyższego zamierza odstąpić od zasady prawnej ...” . Zatem może orzec inaczej tylko w sytuacji, gdy wcześniej odstąpi od zasady prawnej w odpowiednim trybie.*

Zgodnie z art. 178 ust. 1 Konstytucji RP sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom. Trafnie przyjmuje się również, że sędzia związany jest także ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi za zgodą wyrażoną w ustawie (art. 91 ust. 2 Konstytucji), prawem pochodnym Unii Europejskiej (art. 91 ust. 3 Konstytucji), jak również aktami prawnymi o mocy ustawy (art. 234 Konstytucji) - [B. Naleziński [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, wyd. II, red. P. Tuleja, LEX/el. 2021, art. 178]

Art. 87 ust. 1 Konstytucji RP stanowi, że *źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia*. Ponadto Konstytucja określa które organy mogą wydawać poszczególne akty prawne i w jakim trybie. Należy również zwrócić uwagę, że w polskim systemie prawnym Sąd Najwyższy nie ma uprawnień ustawodawczych (pozytywnych i negatywnych). Zgodnie z art. 175 ust. 1 Konstytucji sprawuje on wymiar sprawiedliwości, a zgodnie z art. 183 ust.1 i 2

Konstytucji sprawuje nadzór nad działalnością sądów i wykonuje inne czynności przewidziane w Konstytucji i ustawach. Z tych zapisów nie sposób jednak wyciągnąć wniosku, że ma uprawnienia ustawodawcze.

Zatem w konstytucyjnym katalogu źródeł prawa brak „uchwał Sądu Najwyższego, którym nadano moc zasad prawnych”, a ponadto brak konstytucyjnych uprawnień dla Sądu Najwyższego do stanowienia prawa. Oznacza to, że związanie wszystkich składów Sądu Najwyższego jakąś zasadą prawną narusza art. 178 ust. 1 Konstytucji

Wprawdzie Sąd Apelacyjny nie jest wprost związany takimi zasadami, ale z uwagi na fakt, że w praktyce każda sprawa może trafić do Sądu Najwyższego czy to wskutek złożenia skargi kasacyjnej, czy to w formie skargi na orzeczenie sprzeczne z prawem, czy też w formie skargi nadzwyczajnej to w sposób pośredni jest związany taką zasadą. Oznacza to, że uchwały Sądu Najwyższego mające moc zasady prawnej w praktyce funkcjonują jako normy prawne. Zatem w praktyce sądy powszechne również są nimi związane.

Odpowiedź na pytanie Sądu ma istotne znaczenie tylko wówczas, gdy Trybunał uzna, że art. 15zsz¹ ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020r. „o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych” jest zgodny z Konstytucją i w tym przedmiocie toczy się postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym pod sygnaturą akt SK 34/23. Z tego też względu Sąd w tym zakresie nie zadaje pytania. Sąd nie zadaje również pytania czy skład 7 sędziów może wydać uchwałę o mocy zasady prawnej, albowiem sądowi z urzędu jest wiadomym, że w tym przedmiocie Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 11 maja 2023r. (II CNPP 8/22) zadał pytanie Trybunałowi Konstytucyjnemu.

Pytanie Sądu Apelacyjnego w Krakowie zostało sformułowane w związku z uchwałą 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023r. (III PZP 6/22), w której to Sąd stwierdził, że „*Rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie 15zsz¹ ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020r. „o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz. U. z 2021r., poz.2095 ze zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust.1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 kpc) oraz postanowił nadać uchwale moc zasady prawnej i ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia*”. Jak wskazano wyżej formalnie Sąd Apelacyjny nie jest związany uchwałą, ale związany nią jest Sąd Najwyższy, który może od niej odstąpić wszczynając odpowiednią procedurę. Przedmiotowa sprawa ma charakter sprawy kasacyjnej, a więc sprawa najprawdopodobniej trafi do Sądu Najwyższego wskutek złożonej skargi kasacyjnej. W przypadku rozpoznawania sprawy przez Izbę Cywilną Sądu Najwyższego będzie ona związana omawianą uchwałą. W przypadku rozpoznania sprawy przez skład 1 osobowy, Izba Cywilna Sądu Najwyższego będzie musiała uchylić wyrok Sądu Apelacyjnego stwierdzając nieważność postępowania. Z drugiej jednak strony formalnie art. 15zsz¹ ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020r. „o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych” obowiązuje i brak jest podstaw do wyznaczenia składu 3 osobowego przez Prezesa Sądu, albowiem sprawa nie jest szczególnie zawiła ani też nie ma

precedensowego charakteru. Brak również podstaw do wyznaczenia z urzędu składu 3 osobowego, ponieważ obowiązuje art. 15 z.zs¹ ust.1 pkt. 4 w/w ustawy z dnia 2 marca 2020r.

W przypadku stwierdzenia przez Trybunał niezgodności art. 88 § 1 i § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. „o Sądzie Najwyższym” z art. 178 ust.1 Konstytucji RP uchwała wprawdzie dalej będzie miała moc zasady prawnej, ale nie będzie formalnie wiązała Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, a zatem brak będzie podstaw do stwierdzenia nieważności postępowania. W takiej sytuacji Sąd Apelacyjny rozpozna sprawę w składzie 1 osobowym. W przypadku stwierdzenia zgodności art. 88 § 1 i § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. „o Sądzie Najwyższym” z Konstytucją sąd wystąpi albo do prezesa Sądu albo do Przewodniczącego Wydziału o wyznaczenie składu 3 osobowego.

Wprawdzie Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że również art. 88 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. „o Sądzie Najwyższym” jest niezgodny z Konstytucją, ale dotyczy on uchwał innych niż podejmowanych w składzie 7 sędziów.

Sąd zawiesił postępowanie na zasadzie art. 177 § 1 pkt 3¹ kpc

Na oryginale właściwe podpisy
Zgodność z oryginałem stwierdza

st.
Katarzyna Wilezura